

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS KLAIPĖDOS APYGARDOS SKYRIUS

SPRENDIMAS

2024 m. lapkričio 25 d. Nr. 21RE2-263 (AG2-235/16-2024)
Klaipėda

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Klaipėdos apygardos skyrius (toliau – ir Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Marinos Adomaitės, Lauros Bernikienės (posėdžio pirmininkė ir pranešėja) ir Ingos Drąsutavičienės, sekretoriaujant Margaritai Žiobakaitei, dalyvaujant pareiškėjui X. Y.,

2024 m. lapkričio 21 d. Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka nuotolinio ryšio priemonėmis išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjo X. Y. skundą atsakovei Palangos miesto savivaldybės administracijai, tretiesiems suinteresuotiems asmenims X. X., Y. Y. dėl Palangos miesto savivaldybės administracijos 2024 m. spalio 4 d. sprendimo Nr. (8.6) D3-4073 „Dėl prašymo“ panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė:

2024 m. spalio 28 d. Komisijoje priimtas nagrinėti pareiškėjo X. Y. skundas (b.l. 1–2) atsakovei Palangos miesto savivaldybės administracijai, tretiesiems suinteresuotiems asmenims X. X. ir Y. Y., kuriuo reiškiami reikalavimai:

- 1) panaikinti Palangos miesto savivaldybės administracijos 2024 m. spalio 4 d. sprendimą Nr. (8.6) D3-4073 „Dėl prašymo“ (toliau – ir Sprendimas);
- 2) įpareigoti atsakovę tenkinti pareiškėjo prašymą išbraukti sklypą iš apleistų sklypų sąrašo (toliau – ir Prašymas).

Nurodo, jog pareiškėjas 2024 m. rugpjūčio 16 d. gavo 2024 m. rugpjūčio 14 d. Palangos miesto savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymą Nr. (4.1E)A1-934 „Dėl Palangos miesto privačios nuosavybės teise valdomų nenaudojamų, apleistų žemės sklypų sąrašo patvirtinimo“ (toliau – ir Įsakymas), pagal kurį į Palangos miesto privačios nuosavybės teise valdomų nenaudojamų, apleistų žemės sklypų sąrašą (toliau – ir Sąrašas) buvo įtrauktas ir pareiškėjui, jos seseriai X. X. (Komisijos pastaba, ir jos sutuoktiniui Y. Y.) nuosavybės teise valdomas žemės sklypas, adresu (*duomenys neskelbtini*), Palanga, unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – ir Sklypas). Pažymi, jog Sklypas į minėtą Sąrašą įtrauktas neatsižvelgiant į tai, kad dar 2024 m. gegužės mėnesį buvo pradėti tvarkymo darbai, iš Sklypo buvo pradėti šalinti krūmai, mažaverčiai medžiai. Paaiškina, kad 2024 m. rugsėjo 26 d. sutvarkius Sklypą, buvo kreiptasi Prašymu į atsakovę dėl Sklypo išbraukimo ir Sąrašo. Gautas atsakymas netenkinti Prašymo. Teigia, jog Sprendime nenurodytos tokio sprendimo netenkinti Prašymo priežastys, nenurodyti jokie trūkumai, kuriuos pašalinus Sklypas būtų išbrauktas iš Sąrašo. Mano, kad tokiu Sprendimu atsakovė siekia pasipelnyti, taikydama 4 proc. žemės mokesčio tarifą.

Posėdžio metu pareiškėjas prašė tenkinti skundą jame ir posėdžio metu išsakytų argumentų pagrindu. Paaiškino, jog Sklypas buvo sutvarkytas 2024 m. rugsėjo mėnesį ir po jo sutvarkymo pateiktas Prašymas. Įsakymo neskundė nustatyta tvarka ir terminais, kadangi iki jo priėmimo Sklypas nebuvo pilnai sutvarkytas. Informaciją apie Sklypo įtraukimą į preliminarų Sąrašą gavo vėliau, registruota pašto siunta nebuvo įteikta, buvo vasaros laikotarpis, atostogavo, vėliau elektroniniame

pašte susirado atsakovės siųstą informaciją. Anksčiau Sklypo nesutvarkė, nes ir tarp bendrasavininkų kilo nesutarimų dėl Sklypo tvarkymo ir eigos. Akcentavo, jog iš Sprendimo turinio nėra aišku, dėl kokių priežasčių ir kokių teisiniu pagrindu netenkintas Prašymas.

Atsakovė Palangos miesto savivaldybės administracija atsiliepimu (b. l. 31–32) prašo pareiškėjo skundą atmesti.

Paaiškina, kad 2024 m. birželio 27 d. atlikto patikrinimo metu nustatyta, kad pareiškėjui ir tretiesiems suinteresuotiems asmenims nuosavybės teise priklausantis Sklypas yra apleistas, neprižiūrimas, nešienautas, apaugęs piktžolėmis, žolės aukštis siekia 90 cm. 2024 m. rugpjūčio 8 d. pakartotinio patikrinimo metu nustatyta, kad dalis Sklypo nėra ir nebuvo tvarkoma, šienaujama, žolės aukštis viršija 1 metrą. Nurodo, jog 2024 m. liepos 11 d. pareiškėjui deklaruotos vietos adresu buvo išsiųstas pranešimas, apie Sklypo įtraukimą į preliminarų Sąrašą. Informacija taip pat paskelbta tinklapyje www.palanga.lt ir vietinėje spaudoje. Nuo tokios informacijos paskelbimo dienos laikoma, kad savininkui ar valdytojui tinkamai įteikta Palangos miesto savivaldybės tarybos 2019 m. gegužės 30 d. sprendimo Nr. T2-123 1 punktu patvirtintame Nenaudojamų apleistų kitos paskirties žemės sklypų nustatymo tvarkos apraše (toliau – ir Aprašas) nurodyta informacija (Aprašo 4 punktas).

Nurodo, jog Sklypas buvo įtrauktas į Sąrašą laikantis Aprašo 3, 4, 4¹, 5.1, 8 punktų reikalavimų, griežtai laikantis nustatytos tvarkos, nepažeidžiant nei procesinių, nei materialinių teisės normų. Pagal Aprašo 17 punktą, asmenys, kurių nuosavybės teise valdomas ar nuomojamas (naudojamas) žemės sklypas įrašytas į preliminarų Sąrašą, gali per 20 kalendorinių dienų nuo pranešimo apie įrašymą į Sąrašą išsiuntimo dienos raštu pateikti Komisijai motyvuotą prašymą išbraukti sklypą iš Sąrašo ir pateikti dokumentus, įrodančius, kad žemės sklypas neatitinka Aprašo 5 punkte nustatytų kriterijų arba atitiktis šiems kriterijams yra sąlygota vienos ar kelių Aprašo 6 punkte numatytų aplinkybių. Komisija, išnagrinėjusi motyvuotą prašymą, išbraukia žemės sklypą iš preliminarus Sąrašo, kai nustato, kad žemės sklypas neatitinka šio Aprašo 5 punkte nurodytų požymių, kad žemės sklypas nenaudojamas dėl šio Aprašo 6 punkte nurodytų aplinkybių. Pažymi, jog 2024 m. rugpjūčio 14 d. Palangos miesto savivaldybės administracijos direktorės įsakymu Nr. (4.1E)A1-934 „Dėl Palangos miesto privačios nuosavybės teise valdomų nenaudojamų, apleistų žemės sklypų sąrašo patvirtinimo“ (minėta, toliau – ir Įsakymas) pareiškėjo Sklypas įtrauktas į Sąrašą ir Sklypui pritaikytas padidintas žemės mokesčio tarifas. Akcentuoja, jog pareiškėjas Įsakymo neapskundė per teisės aktais nustatytą terminą.

Atkreipia dėmesį, kad Palangos miesto savivaldybės teritorijoje galioja Palangos miesto savivaldybės tarybos 2020 m. birželio 11 d. sprendimo Nr. T2-131 1 punktu patvirtintos Palangos miesto tvarkymo ir švaros taisyklės (toliau – ir Švaros taisyklės), pagal kurių 8 punktą, asmenys privalo nuolat užtikrinti švarą ir tvarką, valyti ir prižiūrėti teritorijas, sklypus, šienauti ir pjauti žolę. Vasaros sezono metu žolė turi būti ne aukštesnė kaip 12 cm.

Pažymi, kad Sklypas Sąrašo sudarymo ir Įsakymo priėmimo metu buvo apleistas, šios aplinkybės neginčija ir pats pareiškėjas. Pabrėžia, jog pareiškėjas nepateikė nė vieno įrodymo, paneigiančio nustatytas faktines aplinkybes. Sklypo įtraukimas į Sąrašą atliktas griežtai laikantis nustatytos tvarkos, nepažeidžiant materialinių ir procesinių teisės normų.

Trečiasis suinteresuotas asmuo X. X. 2024 m. lapkričio 5 d. pateikė Komisijai atsiliepimą (b. l. 24–25), kuriuo prašo tenkinti pareiškėjo skundą ir panaikinti ginčijamą Sprendimą.

Paaiškina, jog Sklypas į apleistų žemės sklypų sąrašą buvo įtrauktas nepagrįstai, nebuvo atsižvelgta į aplinkybę, jog 2024 m. gegužės mėn. su broliu X. Y. buvo nuvykę į Palangos miesto savivaldybę aptarti Sklypo tvarkymo grafiko su paskirtais pareigūnais. Teigia, jog 2024 m. gegužės gale buvo pradėti Sklypo tvarkymo darbai, pagal galimybes šalinant mažaverčius medžius ir krūmus. Darbų atlikime dalyvavo ir patys, darbai vyko palapsniui. Nurodo, jog 2024 m. rugsėjo 26 d. buvo kreiptasi į atsakovę su motyvuotu prašymu dėl Sklypo išbraukimo iš apleistų žemės sklypų sąrašo, o 2024 m. spalio 3 d. gautas atsakymas prašymo netenkinti. Trečiasis suinteresuotas asmuo X. X. į posėdį neatvyko.

Trečiasis suinteresuotas asmuo Y. Y. atsiliepimo į skundą nepateikė, į posėdį neatvyko.

Bylos šalims apie posėdžio vietą ir laiką pranešta tinkamai (b. l. 20–23). Atsakovė prašė bylą nagrinėti rašytinio proceso tvarka atsakovės atstovui nedalyvaujant (b. l. 46). Vadovaujantis Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 14 straipsnio 6 dalimi, byla išnagrinėta atsakovės atstovui ir tretiesiems suinteresuotiems asmenims nedalyvaujant.

Skundas atmestinas.

Byloje kilo ginčas dėl Palangos miesto savivaldybės administracijos 2024 m. spalio 4 d. sprendimo Nr. D3-4073 „Dėl prašymo“, kuriuo netenkintas Prašymas išbraukti Sklypą iš Sąrašo, teisėtumo bei įpareigojimo atlikti veiksmus pagrįstumo.

Nekilnojamojo turto registro duomenų bazės išrašas patvirtina, kad žemės sklypas adresu (*duomenys neskelbtini*), Palanga, unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*), 0,4 ha ploto, kurio pagrindinė naudojimo paskirtis – kita, naudojimo būdas – vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos, nuosavybės teise priklauso X. Y., X. X. ir Y. Y. (b. l. 11–14).

Bylos duomenimis nustatyta, kad 2024 m. birželio 27 d. Palangos miesto savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos skyrius atliko patikrinimą, kurio metu nustatyta, kad pareiškėjo ir trečiųjų suinteresuotų asmenų nuosavybės teise valdomas Sklypas yra apleistas, neprižiūrimas, nešienautas, apaugęs piktžolėmis, žolės aukštis siekia 90 cm. Tai patvirtina į bylą pateikti įrodymai: Nenaudojamų, apleistų žemės sklypų nustatymo Palangos mieste apžiūros aktas (b. l. 34) žemės sklypo planas (b. l. 34), fotonuotraukos (b. l. 36).

Nenaudojamų, apleistų kitos paskirties žemės sklypų nustatymo komisija 2024 m. liepos 5 d. posėdžio protokolu patvirtinto preliminarų Palangos miesto savivaldybėje esančių privačios nuosavybės teise valdomų nenaudojamų, apleistų žemės sklypų sąrašą (b. l. 37–40), į kurį įtrauktas ir pareiškėjui bei tretiesiems suinteresuotiems asmenims priklausantis Sklypas, kaip neatitinkantis Aprašo 5.1 punkto kriterijaus. Informacija apie preliminarų Sąrašą paskelbta Palangos miesto savivaldybės interneto svetainėje www.palanga.lt (b. l. 40–41) ir vietinėje spaudoje (b. l. 33).

Informacija apie Sklypo įtraukimą į preliminarų Sąrašą deklaruotų gyvenamųjų vietų adresais 2024 m. liepos 11 d. išsiųsta pranešimais pareiškėjui ir tretiesiems suinteresuotiems asmenims (Y. Y. – (*duomenys neskelbtini*), Palanga bei el. paštu (*duomenys neskelbtini*); X. X. – (*duomenys neskelbtini*), Vilnius bei el. paštu (*duomenys neskelbtini*); X. Y. – (*duomenys neskelbtini*), Palanga bei el. paštu (*duomenys neskelbtini*) (b. l. 42–47). Pagal pašto siuntų duomenis Y. Y. siųsta registruota pašto siunta įteikta 2024 m. liepos 13 d. X. X. ir X. Y. siųstos registruotos pašto siuntos grąžintos siuntėjui, įteikti jų nepavyko. Pranešimuose išaiškinta galimybė per 20 kalendorinių dienų raštu pateikti Administracijos direktoriaus sudarytai komisijai motyvuotą prašymą išbraukti Sklypą iš Sąrašo ir pateikti dokumentus, įrodančius, kad Sklypas neatitinka Aprašo 5 punkte nustatytų kriterijų arba atitiktis šiems kriterijams yra sąlygota vienos ar kelių Aprašo 6 punkte numatytų aplinkybių.

2024 m. rugpjūčio 8 d. pakartotinio patikrinimo metu buvo nustatyta, kad Sklypo dalis nėra ir nebuvo tvarkoma, šienaujama, žolės aukštis viršija 1 metrą, ką patvirtina į bylą pateiktos fotonuotraukos (b. l. 48).

Nenaudojamų, apleistų kitos paskirties žemės sklypų nustatymo komisijos 2024 m. rugpjūčio 9 d. posėdžio protokolu Nr. 2 vienbalsiai nuspręsta palikti Sąraše sklypus, kurių žolė nebuvo visiškai ar dalinai nupjauta iki 2024 m. rugpjūčio 8 d. pakartotinio patikrinimo ir nebuvo gautas motyvuotas prašymas išbraukti sklypus iš Sąrašo (b. l. 49). Sąrašo 4 eilutėje nurodytas ginčo Sklypas.

Palangos miesto savivaldybės administracijos direktorės 2024 m. rugpjūčio 14 d. įsakymu Nr. (4.1E) A1-934 „Dėl Palangos miesto privačios nuosavybės teise valdomų nenaudojamų, apleistų žemės sklypų sąrašo patvirtinimo“ (minėta, toliau – ir Įsakymas) pareiškėjui ir tretiesiems suinteresuotiems asmenims priklausantis Sklypas įtrauktas į Sąrašą ir jam pritaikytas padidintas žemės mokesčio tarifas (Sąrašo 4 eilutė, b. l. 50–53). Sąrašas 2024 m. rugpjūčio 20 d. viešai paskelbtas savivaldybės interneto svetainėje (b. l. 54).

Pareiškėjas 2024 m. rugsėjo 26 d. atsakovei pateikė Prašymą, kuriame nurodė aplinkybes apie dar pavasarį atliktus Sklypo tvarkymo darbus (pašalinta dalis krūmų, mažaverčių medžių) ir prašė Sklypą kaip galima greičiau išbraukti iš Sąrašo. Nurodė, jog artimiausiu metu bus rengiamas sodybos rekonstrukcijos projektas, tvarkomi pastatai. Šiuo metu Sklypas yra sutvarkytas, pridėjo nuotraukas

(b. l. 6).

Pateiktą Prašymą nagrinėjo Nenaudojamų, apleistų kitos paskirties žemės sklypų nustatymo komisija, kuri 2024 m. spalio 3 d. protokolu Nr. 3, nusprendė vienbalsiai Prašymo netenkinti ir Sklypų palikti Sąraše (b. l. 55). Atsakovė skundžiamu Sprendimu informavo pareiškėją, jog Prašymas netenkintas (b. l. 57).

Nesutikimą su Sprendimu pareiškėjas iš esmės motyvuoja tuo, kad jame nenurodytos Prašymo netenkinimo priežastys, Sprendimas nepagrįstas nei teisiniais, nei faktiniais argumentais.

Ginčo teisinius santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (toliau – ir VAĮ), Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, Lietuvos Respublikos žemės mokesčio įstatymas, Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. rugpjūčio 31 d. nutarimo Nr. 890 redakcija, toliau – ir Prašymų ir skundų nagrinėjimo taisyklės), Palangos miesto savivaldybės tarybos 2019 m. gegužės 30 d. sprendimo Nr. T2-123 1 punktu patvirtintas Nenaudojamų apleistų kitos paskirties žemės sklypų nustatymo tvarkos aprašas (2020 m. birželio 11 d. sprendimo Nr. T2-130 redakcija, toliau – ir Aprašas) ir kiti teisės aktai.

Atsakovė pagal vykdomų funkcijų apimtį bei paskirtį, veiklos pobūdį, turimus įgaliojimus priskirtina viešojo administravimo subjektams, todėl savo veikloje (taip pat priimdama administracinius aktus) privalo vadovautis ir VAĮ nuostatomis. VAĮ 3 straipsnio 1 punkte nustatytas įstatymo viršenybės principas, kuris reiškia, kad viešojo administravimo subjektų kompetencija turi būti nustatyta įstatymu, o veikla atitikti įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus, kad administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais. Viešojoje teisėje galioja teisėtumo ir teisinio apibrėžtumo principai, kurie viešojo administravimo subjektą įpareigoja veikti tik pagal įstatymo jam suteiktus įgaliojimus.

Vadovaujantis VAĮ 2 straipsniu, prašymas – tai su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą prašant atlikti teisės aktuose nustatytus veiksmus (10 dalis). Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai įpareigoti nagrinėti pagal Prašymų ir skundų nagrinėjimo taisykles (VAĮ 11 straipsnio 1 dalis). Į prašymą viešojo administravimo subjektas turi atsakyti atsižvelgdamas į jo turinį (Prašymų ir skundų nagrinėjimo taisyklių 45 punktas), pagal 45.3 punktą, į prašymą priimti administracinį sprendimą atsakoma VAĮ 13 straipsnyje nustatyta tvarka (pateikiamas atitinkamas sprendimas arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys).

Pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 15 straipsnio 2 dalies 29 punktą, vietinių rinkliavų, įmokų ir mokesčių tarifų nustatymas įstatymų nustatyta tvarka priskirtinas išimtinai savivaldybės tarybos kompetencijai.

Lietuvos Respublikos žemės mokesčio įstatymas suteikia teisę savivaldybės tarybai priimti norminio pobūdžio teisės aktus, kuriais ji gali nustatyti konkretų žemės mokesčio tarifo dydį bei jį diferencijuoti priklausomai nuo žemės naudojimo paskirties, naudojimo būdo, priežiūros būklės ir kitokių požymių (Žemės mokesčio įstatymo 6 straipsnis).

Palangos miesto tvarkymo ir švaros taisyklių, patvirtintų Palangos miesto savivaldybės tarybos 2020 m. birželio 11 d. sprendimu Nr. T2-131 (minėta, toliau – ir Švaros taisyklės), 8 punktas nustato, jog asmenys privalo nuolat užtikrinti švarą ir tvarką: valyti ir prižiūrėti teritorijas, sklypus, šienauti ir pjauti žolę. Vasaros sezono metu žolė turi būti ne aukštesnė kaip 12 cm.

Iš aptarto teisinio reglamentavimo akivaizdu, jog žemės sklypų savininkams teisės aktai numato pareigą jiems priklausančiuose žemės sklypuose palaikyti švarą ir tvarką, juos valyti, prižiūrėti, kad neaugtų piktžolės ir krūmai, žemės sklypus šienauti periodiškai ir užtikrinti, kad žolės aukštis nebūtų didesnis nei 12 cm ir kt. Nesilaikant šių reikalavimų, žemės sklypų savininkai ir valdytojai, privalo būti įspėti apie prievolę laikytis Švaros taisyklių reikalavimų ir galimybę tokius sklypus įrašyti į Sąrašą.

Nenaudojamų, apleistų kitos paskirties žemės sklypų, kuriems gali būti taikomas padidintas mokesčio tarifas, sąrašo sudarymo ir keitimo tvarką bei sąlygas Palangos mieste, reglamentuoja Aprašas. Aprašo tikslas – nustatyti fizinių ir juridinių asmenų nenaudojamus, apleistus nuosavybės

teise valdomus, nuomojamus (naudojamus) iš valstybės žemės sklypus, išskyrus apleistų žemės ūkio naudmenų plotus, kurių nustatymas, apdorojimas ir teikimas suinteresuotoms institucijoms reglamentuojamas Apleistų žemės ūkio naudmenų plotų nustatymo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2013 m. kovo 21 d. įsakymu Nr. 3D-212 „Dėl Apleistų žemės ūkio naudmenų plotų nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais), ir apmokestinti jų savininkus bei nuomininkus (naudotojus) Palangos miesto savivaldybės (toliau – Savivaldybė) tarybos nustatytais žemės ir žemės nuomos mokesčio tarifais (Aprašo 2 punktą). Aprašo 3 punktą pateikia nenaudojamos, apleistos žemės sąvoką – tai žemė, kurioje esantys statiniai apleisti, neprižiūrimi ar nenaudojami, arba neužstatyta žemė, tačiau nesutvarkyta taip, kad ji būtų tinkama naudoti pagal pagrindinę žemės naudojimo paskirtį, ar visiškai neprižiūrima (nešienaujama, apaugusi menkaverčiais medžiais, krūmais, piktžolėmis ir pan.), žemės sklype laikomos (išskyrus tam skirtas vietas) statybinės ir (ar) teršiančios aplinką medžiagos, statybinis laužas ar daiktai (akivaizdžiai netvarkingos, techninių reikalavimų neatitinkančios transporto priemonės, jų dalys, nenaudojami statybiniai vagonėliai ir kt.), kaupiamos šiukšlės. Aprašo 4 punkte įtvirtinta, kai Apraše nurodytais atvejais savininko ar valdytojo nėra galimybės informuoti registruotu paštu (nėra deklaruota gyvenamoji ar buveinės vieta, deklaruotas išvykimas į kitą valstybę nenurodant tikslaus adreso ir pan.), jam siūstina informacija paskelbiama Savivaldybės interneto svetainėje www.palanga.lt ir nuo tokios informacijos paskelbimo dienos laikoma, kad savininkui ar valdytojui tinkamai įteikta Apraše nurodyta informacija.

Pagal Aprašo 5 punktą, į Sąrašą, kuris kasmet tvirtinamas Palangos miesto savivaldybės administracijos (toliau – Savivaldybės administracija) direktoriaus įsakymu, įrašoma fiziniams ir juridiniams asmenims nuosavybės teise priklausanti ar jų nuomojama (naudojama) valstybinė žemė, kuri pagal Lietuvos Respublikos žemės mokesčio įstatymą, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. lapkričio 19 d. nutarimą Nr. 1798 „Dėl nuomos mokesčio už valstybinę žemę“ ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. lapkričio 10 d. nutarimą Nr. 1387 „Dėl žemės nuomos mokesčio už valstybinę žemės sklypų naudojimą“ yra pripažįstama mokesčio objektu ir atitinka bent vieną šių kriterijų: 5.1. žemės sklypas yra apleistas, t. y. nesutvarkytas taip, kad jis būtų tinkamas naudoti pagal pagrindinę žemės naudojimo paskirtį arba visiškai neprižiūrimas (pvz., žemės sklypas nešienaujamas, apaugęs menkaverčiais medžiais ir krūmynais, piktžolėmis ir pan.); 5.2. žemės sklype laikomos (išskyrus tam skirtas vietas) statybinės ir (ar) teršiančios aplinką medžiagos, statybinis laužas ar daiktai (akivaizdžiai netvarkingos, techninių reikalavimų neatitinkančios transporto priemonės, jų dalys, nenaudojami statybiniai vagonėliai, nesuderinti laikini komerciniai įrenginiai (kioskai) ar pan.), kaupiamos šiukšlės; 5.3. kitais atvejais, kai nustatoma, kad žemės sklypas yra apleistas ir neprižiūrimas. Atvejai, kada žemės sklypas į Sąrašą neįtraukiamas, reglamentuoti Aprašo 6 punkte, t. y. 6.1. kompetentingos institucijos sprendimu yra nustatytas apribojimas naudoti žemės sklypą (išskyrus šio turto areštą, uždėtą jo savininkui dėl jam inkriminuojamos neteisėtos veiklos ir šio turto įkeitimo ar hipotekos) arba žemės sklypu negalima naudotis ar jį valdyti dėl teisėsaugos institucijų (kitų kompetentingų institucijų) atliekamo tyrimo ar įsiteisėjusio sprendimo su šiuo turtu susijusioje byloje; 6.2. nuo žemės sklypo išigijimo praėjo mažiau kaip 6 (šeši) mėnesiai. Procedūros, numatančios žemės sklypo įtraukimą į Sąrašą, reglamentuojamos Aprašo 7–16 punktuose. Galimybė pakeisti preliminarų Sąrašą numatyta Aprašo 17 punkte, kuris nustato, jog asmenys, kurių nuosavybės teise valdomas ar nuomojamas (naudojamas) žemės sklypas įrašytas į preliminarų Sąrašą, gali per 20 (dvidešimt) kalendorinių dienų nuo pranešimo apie įrašymą į Sąrašą išsiuntimo dienos raštu pateikti Komisijai motyvuotą prašymą išbraukti sklypą iš Sąrašo ir pateikti dokumentus, įrodančius, kad žemės sklypas neatitinka Aprašo 5 punkte nustatytų kriterijų arba atitiktis šiems kriterijams yra sąlygota vienos ar kelių Aprašo 6 punkte numatytų aplinkybių. Tokį motyvuotą prašymą išnagrinėja komisija ir nustačiusi, kad žemės sklypas neatitinka Aprašo 5 punkte nurodytų požymių ar kad žemės sklypas nenaudojamas dėl Aprašo 6 punkte nustatytų aplinkybių, sklypą iš preliminarus sąrašo išbraukia.

Sistemiškai įvertinus Aprašo 17 ir 4 punkto nuostatas, darytina išvada, kad žemės sklypai iš preliminarus Sąrašo gali būti išbraukiami per 20 dienų nuo pranešimo apie įrašymą į Sąrašą

išsiuntimo dienos arba nuo tokios informacijos paskelbimo savivaldybės internetinėje svetainėje. Galimybė teikti prašymą vėliau nei po 20 dienų nuo tokios informacijos paskelbimo, nenumatyta.

Nagrinėjamoje byloje susiklostė tokia faktinė ir teisinė situacija, kai pareiškėjui ir tretiesiems suinteresuotiems asmenims nuosavybės teise priklausantis Sklypas Įsakymu įtrauktas į Sąrašą. Minėtas Įsakymas (jo dalis dėl Sklypo įtraukimo, sukelianti pareiškėjui ir tretiesiems suinteresuotiems asmenims teisinės pasekmes) yra nenuginčytas ir galiojantis. Pareiškėjas posėdžio metu pripažino, jog Įsakymo priėmimo metu Sklypas nebuvo visiškai sutvarkytas, todėl Įsakymo nustatyta tvarka ir terminais neskundė. Pareiškėjas, siekdamas, kad Sklypas būtų išbrauktas iš Sąrašo, 2024 m. rugsėjo 26 d. pateikė Prašymą, prašydamas persvarstyti sprendimą Sklypą įtraukti į Sąrašą ir tokį sprendimą panaikinti pačiam viešojo administravimo subjektui, sklypą išbraukiant iš Sąrašo, kadangi jį priimant nebuvo įvertintos aplinkybės, Sklypas tvarkomas nuo 2024 m. pavasario. Skundžiamu Sprendimu Prašymas netenkintas.

Byloje spręstina, ar atsakovė turėjo teisinį ir faktinį pagrindą Prašymo netenkinti, ar priimtas Sprendimas atitinka administraciniam sprendimui keliamus reikalavimus.

Atsižvelgiant į tai, kad buvo prašoma pačiam viešojo administravimo subjektui pasinaikinti priimtą sprendimą, aktualios VAI 16 straipsnio nuostatos. VAI 16 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad viešojo administravimo subjektas gali pripažinti netekusiu galios savo arba įstatymų nustatytais atvejais žemesnio pagal pavaldumą viešojo administravimo subjekto priimtą: 1) neteisėtą administracinį sprendimą; 2) teisėtą administracinį sprendimą, jeigu administracinio sprendimo pripažinimas netekusiu galios yra leidžiamas pagal kitus įstatymus arba jeigu administracinis sprendimas yra sąlyginis ir per nustatytą laikotarpį asmuo nustatytų sąlygų neįvykdo.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, pasisakydamas dėl viešojo administravimo subjekto teisės atšaukti priimtą teisės aktą ir remdamasis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktika, yra nurodęs, jog Europos Sąjungos teisėje aiškiai atskiriamos dvi situacijos. Pirma, Sąjungos institucija panaikina sprendimą, kuris yra teisėtas, tačiau dėl pasikeitusių faktinių aplinkybių arba teisinio reguliavimo, jų manymu, turi būti pakeistas arba panaikintas. Antra, kompetentinga institucija panaikina ar pakeičia sprendimą savo iniciatyva dėl to, kad priimtas sprendimas neteisėtas, pavyzdžiui, buvo priimtas, remiantis klaidingu teisės nuostatų interpretavimu, pateikus apgaulingus, netikslūs duomenis ir pan. Europos Sąjungos teismų praktikoje įtvirtintas bendrasis teisės principas pagal kurį leidžiama atgaline data atšaukti neteisėtą administracinį aktą, sukūrusį subjektines teises, tačiau teisinio saugumo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principai reikalauja, kad neteisėtas aktas būtų panaikintas per protingą laikotarpį ir būtų atsižvelgta į tai, kiek suinteresuotas asmuo galėjo pasitikėti akto teisėtumu. Akto panaikinimas atgaline data galimas tik esant išskirtinėms aplinkybėms konkrečiu atveju (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016 m. rugsėjo 29 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A-3537-822/2016 ir šiame sprendime nurodytą Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktiką).

Paminėta VAI 16 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostata, ją aiškinant *inter alia* (be kita ko) kartu su VAI 2 straipsnio 5 dalimi („administracinis sprendimas – teisės aktų reglamentuotu būdu ir (ar) forma išreikšta vienkartinė viešojo administravimo subjekto valia dėl teisės taikymo, privaloma ir skirta konkrečiam asmeniui ar individualiai apibrėžtai asmenų grupei“), reiškia, kad viešojo administravimo subjektas gali pripažinti netekusiu galios savo priimtą teisėtą administracinį sprendimą (i) tiek tais atvejais, kai tokio administracinio sprendimo pripažinimas netekusiu galios yra leidžiamas pagal kitus įstatymus, (ii) tiek tais atvejais, kai tokio administracinio sprendimo pripažinimas netekusiu galios yra leidžiamas pagal kitus įstatymams neprieštaraujančius teisės aktus (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. gruodžio 1 d. nutartis byloje Nr. eA-3230-968/2021).

Nagrinėjamu atveju aukščiau nurodytas teisinis reguliavimas nenumato galimybės atsakovei panaikinti Įsakymo dalies ir išbraukti Sklypą iš Sąrašo, kai pats pareiškėjas ir tretieji suinteresuoti asmenys nesilaikė imperatyvių teisės normų, ypač taisyklių, nustatančių savininko pareigą tinkamai prižiūrėti žemės sklypą ir nustatytų procesinių terminų. Minėta, jog atsakovė bet kokius veiksmus gali atlikti jai suteiktos kompetencijos srityje. Be kita ko, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudencijoje pasisakyta, jog kompetentingos institucijos teisė peržiūrėti sprendimą, susijusį su

trečiųjų asmenų teisių apimtimi, yra siejama su aplinkybe, kad institucija turi naujos informacijos ir taip pat su akivaizdumo sąlyga, kad institucija, priimdama šiuo metu siekiamą panaikinti sprendimą, šios naujos informacijos nežinojo ar neturėjo žinoti (2017 m. kovo 16 d. sprendimas Valsts ieņēmumu dienests prieš „Veloserviss“ SIA byloje Nr. C-47/16). Nagrinėjamu atveju atsakovė turėjo visą su Sklypo įtraukimu į Sąrašą susijusią informaciją, pareiškėjas naujos informacijos, išskyrus pateisinimus dėl laiku nesutvarkyto Sklypo, nepateikė. Atkreiptinas dėmesys, jog siekiant, kad Sklypas nebūtų įtrauktas į Sąrašą, svarbios faktinės aplinkybės iki Įsakymo priėmimo, patvirtinančios Sklypo atitikimą pilna apimtimi, o ne tik dalimi (pvz., dalyje sklypo pašalinti krūmai, menkaverčiai medžiai, tačiau žolė nenujauta), Aprašo 5 punkte nurodytiems požymiams. Žemės sklypo būklė ir laikotarpis, kurio metu jis atitinka arba neatitinka nustatytų reikalavimų, yra tie teisiškai reikšmingi kriterijai, kurie sudaro prielaidas bei sąlygas konkretų žemės sklypą priskirti arba nepriskirti nenaudojamų, apleistų žemės sklypų kategorijai, kuriems gali būti taikomas padidintas žemės mokesčio tarifas (žr., pvz., LVAT 2024 m. spalio 9 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-1314-624/2024).

Byloje nustatyta, kad atsakovė laikėsi Apraše nurodytų procedūrinių reikalavimų dėl Sklypo įtraukimo į Sąrašą, informaciją apie Sklypo įtraukimą į preliminarų Sąrašą siuntė tiek elektroniniais paštais (nors Aprašas to net nenumato), tiek pareiškėjo ir trečiųjų suinteresuotų asmenų deklaruotų gyvenamųjų vietų adresais registruotomis pašto siuntomis, informaciją paskelbė vietinėje spaudoje ir interneto svetainėje. Vienam iš Sklypo bendrasavininkų registruota pašto siunta buvo įteikta laiku (b. l. 43). Nors pareiškėjas posėdžio metu paaiškino, kad elektroninį laišką su atsakovės informacija apie Sklypo įtraukimą į Sąrašą gavo pavėluotai, o registruota pašto siunta jam nebuvo įteikta, tačiau įvertinus tai, kad vienam iš bendrasavininkų tokia informacija buvo įteikta laiku, Komisija daro išvadą, jog Sklypo savininkai turėjo ir galėjo žinoti apie Sklypo atžvilgiu pradėtas procedūras dėl jo įtraukimo į Sąrašą. Be to, pareiškėjas posėdžio metu paaiškino, jog dar 2024 m. gegužės mėnesį lankėsi pas Palangos miesto savivaldybės administracijos darbuotojus ir derino grafiką dėl Sklypo sutvarkymo. Pagal bylos medžiagą, dėl žemės Sklypo būklės nustatymo buvo atlikti patikrinimai, pateiktos fotonuotraukos. Komisijos vertinimu, pareiškėjui ir tretiesiems suinteresuotiems asmenims buvo sudarytos visos galimybės žinoti apie pradėtas procedūras Sklypo priežiūros klausimais.

Pareiškėjo pateiktos fotonuotraukos (b. l. 6), bei fotonuotraukos, užfiksuotos atsakovės 2024 m. spalio 1 d., patvirtina Sklypo sutvarkymo aplinkybę jau po Įsakymo priėmimo. Nuolatinę sklypo priežiūrą patvirtinančių įrodymų nepateikta, todėl pareiškėjo teikiami argumentai ir įrodymai niekaip nepatvirtina ir neįrodo, jog Sklypas buvo tvarkomas pagal Švaros taisyklių reikalavimus iki Įsakymo priėmimo. Taigi darytina išvada, kad per Aprašo 17 punkte nustatytą terminą pareiškėjas ir tretieji suinteresuoti asmenys dėl Sklypo neatitikimo Aprašo 5 punkte nustatytiems kriterijams arba tai, jog atitiktis šiems kriterijams yra sąlygota vienos ar kelių Aprašo 6 punkte numatytų aplinkybių, objektyvių įrodymų nepateikė, todėl neįrodė, jog Sklypas nepagrįstai buvo įtrauktas į Sąrašą. Šiame kontekste Komisija pažymi, jog žemės sklypo savininkai turi nuolatinę pareigą tinkamai prižiūrėti žemės sklypus. Todėl akivaizdu, kad pareiškėjas ir tretieji suinteresuoti asmenys tokią pareigą turi Sklypo atžvilgiu ne tik laikotarpiu, kada atliekamos įtraukimo į Sąrašą procedūros.

Atsižvelgiant į tai, kad Prašymas pateiktas praleidus Aprašo 17 punkte nustatytą terminą, tai yra pakankamas pagrindas Prašymo netenkinti, nesvarstant nurodytų individualių aplinkybių. Pagal bylos medžiagą Prašymas buvo svarstytas Nenaudojamų, apleistų kitos paskirties žemės sklypų nustatymo komisijoje, kuri 2024 m. spalio 3 d. protokolu Nr. 3, nusprendė vienbalsiai Prašymo netenkinti ir Sklypą palikti Sąraše.

Komisija, vertindama ginčijamo Sprendimo atitiktį VAĮ įtvirtintiems reikalavimams, pažymi, kad tikrinant viešojo administravimo subjekto sprendimą (bendrine prasme) VAĮ 10 straipsnio aspektu turi būti nustatyta, ar asmuo, kuriam adresuotas aktas, iš esmės galėjo ir turėjo suvokti (suprasti) priimto sprendimo faktinius ir teisinius pagrindus, jo priėmimo motyvus (žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. vasario 22 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. eA-105-502/2023; 2023 m. gruodžio 6 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-1257-968/2023). VAĮ 10 straipsnio 5 dalimi iš esmės yra siekiama užtikrinti, kad asmeniui, dėl kurio yra priimtas individualus administracinis aktas, būtų žinomi šio akto priėmimo teisinis bei faktinis pagrindai, taip

pat motyvai, todėl kai nėra pagrindo individualų administracinį aktą pripažinti visiškai nemotyvuotu, kiekvienu konkrečiu atveju, spręsdamas dėl tokio akto atitikties pastarosios įstatymo nuostatos reikalavimams, teismas (atitinkamai, Komisija) privalo ad hoc (esant konkrečiai situacijai) įvertinti, ar nustatyti turinio (teisinio ir faktinio pagrindimo, motyvacijos) trūkumai yra esminiai, sukliudę šio individualaus administracinio akto adresatams suprasti visuomeninių santykių esmę ir turinį, identifikuoti jų teisių, pareigų bei teisėtų interesų pasikeitimą, šio pasikeitimo pagrindus ir apimtį, tinkamai įgyvendinti šiuo aktu suteiktas teises ar (ir) įvykdyti nustatytas pareigas bei įstatymų nustatyta tvarka efektyviai realizuoti teisę į (galbūt) pažeistų teisių ir teisėtų interesų gynybą. Šis vertinimas turi būti atliekamas individualaus administracinio akto adresato požiūriu, t. y. būtent to, kuris turi teisę žinoti ir suprasti, dėl kokios priežasties ir kuo remiantis priimtas konkretus sprendimas, be kita ko, atsižvelgiant ir į pastarajam asmeniui žinomas aplinkybes, lėmusias minėtą sprendimą (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2017 m. rugsėjo 14 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-709-415/2017, 2021 m. rugsėjo 1 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-2457-575/2021, 2023 m. gruodžio 20 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-2093-463/2023).

LVAT praktikoje nuosekliai laikomasi pozicijos, jog VAĮ nėra nustatyta, keliuose rašytiniuose dokumentuose turi būti išdėstytas individualaus administracinio akto pagrindimas (jo turinys) ir pats sprendimas dėl nustatytų ar suteiktų teisių, t. y. nereikalaujama, kad individualus administracinis aktas būtų surašytas vientisame dokumente. Papildomos dokumentacijos buvimas lemia, kad ginčijamas sprendimas yra grindžiamas objektyviais duomenimis, kurie yra sudėtinė ginčijamo sprendimo dalis (pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. kovo 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁷⁵-651/2011, 2011 m. birželio 27 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁵⁵⁶-336/2011, 2016 m. balandžio 5 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-524-556/2016 ir kt.; taip pat žr. LVAT praktiką, taikant VAĮ normas, pritarta Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų 2016 m. birželio 1 d. pasitarime, psl. 502).

Minėta, jog Prašymas buvo nagrinėjamas Nenaudojamų, apleistų kitos paskirties žemės sklypų nustatymo komisijoje, Prašyme nurodyti motyvai išanalizuoti, po Prašymo gavimo užfiksuota Sklypo faktinė situacija, pateiktos fotonuotraukos. Įvertintos aplinkybės, jog pareiškėjas nepateikė duomenų negavęs pranešimo, nenurodytos priežastys, kodėl Prašymas nepateiktas per Apraše nustatytą terminą, Įsakymas per nustatytą terminą nebuvo apskūstas. Įvertinusi šias aplinkybes minėta komisija nusprendė prašymo netenkinti. Protokolo pagrindu priimtas ginčijamas Sprendimas. Komisija, vertindama atsakovės veiksmus dėl Prašymo nagrinėjimo, sprendžia, jog aplinkybė, kad Protokolas nebuvo išsiųstas pareiškėjui, nesiderina su geru viešuoju administravimu, nes pareiškėjui pateiktas tik Sprendimas, ką posėdžio metu pavirtino pareiškėjas. Tačiau šis pažeidimas nevertinamas kaip esminis, kadangi atsakovė iš esmės priėmė teisėtą ir pagrįstą Sprendimą netenkinti Prašymo, kuriame nurodytos jo netenkinimo priežastys. Pareiškėjas galėjo ir turėjo suprasti Sprendimo turinį ir priežastį, kodėl Prašymas netenkintas.

Komisija, įvertinusi Sprendimo turinį, nustatytų aplinkybių kontekste, sprendžia, jog jis atitinka esminius VAĮ 10 straipsnio reikalavimus, keliamus, administraciniam aktui, nurodyta priežastis netenkinti Prašymo pagrįsta byloje surinktais įrodymais, taip pat nurodyta administracinio sprendimo apskundimo tvarka, Raštas pasirašytas kompetentingo subjekto, todėl nėra pagrindo naikinti Palangos miesto savivaldybės administracijos 2024 m. spalio 4 d. sprendimo Nr. (8.6) D3-4073 „Dėl prašymo“.

Prašymas išnagrinėtas laikantis Prašymų ir skundų nagrinėjimo taisyklių bei VAĮ 10 straipsnio reikalavimų. Aprašas nenumato galimybės nagrinėti prašymus, pateiktus, praleidus Aprašo 17 punkte numatytą terminą, todėl nėra jokio teisinio pagrindo tenkinti išvestinį reikalavimą dėl įpareigojimo atlikti veiksmus.

Nustatytų teisinių ir faktinių aplinkybių pagrindu pareiškėjo skundas atmestinas, kaip nepagrįstas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 22 straipsniu, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

pareiškėjo X. Y. skundą atsakovei Palangos miesto savivaldybės administracijai, tretiesiems suinteresuotiems asmenims X. X., Y. Y. dėl Palangos miesto savivaldybės administracijos 2024 m. spalio 4 d. sprendimo Nr. (8.6) D3-4073 „Dėl prašymo“ panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo bylos šalys gali apskųsti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė

Laura Bernikienė

Komisijos narės

Marina Adomaitė

Inga Drąsutavičienė